

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

AKTUALI PRAKTIKA CIVILINĖSE BYLOSE

2020 m. kovas

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-529-381/2020](#), pasisakydamas dėl netinkamai pritaikyto teisinio reglamentavimo, kuriuo reglamentuojama nemokumo teisė, ir su tuo susijusių padarinių, Lietuvos apeliacinis teismas (toliau – ir LAPT) pažymėjo, kad bankroto bylos iškėlimo pagrindai, nemokumo nustatymo kriterijai yra reglamentuojami materialiosios teisės normomis, taigi, tokiems teisiniams santykiams taikomos tos normos, kurios galiojo jų atsiradimo metu.

Byloje nustatyta, kad bankroto bylos iškėlimo procedūra pradėta iki 2019 m. gruodžio 31 d. (atsakovei apie savo ketinimą kreiptis į teismą dėl bankroto bylos iškėlimo pranešta 2019 m. spalio 11 d., pareiškimas dėl bankroto bylos iškėlimo teismui pateiktas 2019 m. gruodžio 30 d.). Kadangi bankroto bylos iškėlimo procedūroms, pradėtoms iki Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) įsigaliojimo, JANĮ nuostatų taikymas atgal neįtvirtintas, LAPT sprendė, kad klausimas dėl bankroto bylos atsakovei iškėlimo turėjo būti sprendžiamas pagal Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo (toliau – ĮBĮ), o ne pagal JANĮ nuostatas.

Teismas pažymėjo, kad pirmosios instancijos teismas skundžiamoje nutartyje vadovavosi ne ĮBĮ, o JANĮ nuostatomis, todėl atitinkamai bendrovės nemokumą vertino ne pagal pradelstų įsipareigojimų ir bendrovės turto santykį, o pagal visų įsipareigojimų ir turto vertės santykį, taip pat nevertino bendrovės galimybių vykdyti įsipareigojimus, jos turimo turto realios vertės. Dėl nurodytos priežasties LAPT darė išvadą, kad pirmosios

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

instancijos teismas neatskleidė bylos esmės, t. y. neištyrė ir neįvertino esminių teisiškai reikšmingų bylos aplinkybių, susijusių su bendrovės finansine padėtimi, todėl klausimas dėl bankroto bylos iškėlimo įmonei galėjo būti išspręstas neteisingai. Teismas panaikino pirmosios instancijos teismo nutartį, kuria buvo atsisakyta iškelti bankroto bylą, ir grąžino šį klausimą pirmosios instancijos teismui spręsti iš naujo.

Civilinėje byloje Nr. [2A-197-464/2020](#), spręsdama dėl įsiteisėjusia teismo nutartimi patvirtintos taikos sutarties pakeitimo, LApT Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija konstatavo, kad taikos sutarties šalis, siekdama nugincyti įsiteisėjusia teismo nutartimi patvirtintą taikos sutartį (ar jos dalį, sąlygą), turi galimybę tai padaryti pateikdama prašymą atnaujinti procesą byloje, kurioje ginčijama taikos sutartis buvo patvirtinta, bei įrodyti bent vieną iš Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 366 straipsnyje nurodytų pagrindų procesui atnaujinti. Priešingu atveju, t. y. jeigu teismas išnagrinėtų ginčą dėl taikos sutarties (ar jos dalies) pripažinimo negaliojančia atskiroje (savarankiškoje) byloje, o ne toje byloje, kurioje tokia taikos sutartis buvo patvirtinta, gali susiklostyti CPK 18 straipsniui ir 279 straipsnio 4 daliai prieštaraujanti ir akivaizdžiai ydinga, pamatinius teisės principus pažeidžianti situacija – tuo pačiu metu liktų galioti atskiri, tačiau vienas kitam priešingi teismo procesiniai sprendimai, turintys vienodą privalomumo ir *res judicata* galią, t. y. nutartis patvirtinti taikos sutartį šalių sulygtomis

sąlygomis ir teismo sprendimas pripažinti tam tikrą šalių sutartą sąlygą ar net visą taikos sutartį negaliojančia.

Todėl teisėjų kolegija panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, kuria buvo nutraukta kitoje civilinėje byloje patvirtinta taikos sutartis.

Pasisakydama dėl taikos sutarties nevykdymo padarinių, teisėjų kolegija pažymėjo, kad antruoju ieškinio reikalavimu ieškovai prašė priteisti jiems nuostolių, atsiradusių dėl taikos sutarties neįvykdymo (nutraukimo), atlyginimą. Kolegijos vertinimu, pareikštais reikalavimais ieškovai iš esmės siekė atkurti pažeistą šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą, t. y. jie norį gauti tai, ką pagrįstai tikėjosi gauti pagal pasirašytą taikos sutartį, nors ir kita, nei buvo sulygta taikos sutartyje, forma. Kitaip tariant, ieškiniu prašoma nustatyti ieškovams pagal taikos sutartį atitekusios turto dalies ar galėjusio atitekti turto vertės piniginį ekvivalentą, kai šią taikos sutartį įvykdyti joje nurodytomis sąlygomis (kartu perduoti turtą už susitartą kainą ir pasidalyti lėšas, to nepadarius, nuosavybės teisę į visą turtą perleisti ieškovams už šalių pasirinkta tvarka nustatytą piniginę kompensaciją) tapo negalima dėl apeliančių veiksmų, šiems išmainius ginčo objektą su trečiaisiais asmenimis į kitą turtą.

LApT pažymėjo, kad nors tokios situacijos yra reglamentuojamos CPK 646 straipsnio 3 dalyje, kurioje numatyta teismo teisė, sprendžiant vykdomojo rašto išdavimo dėl taikos sutarties neįvykdymo klausimą, pakeisti taikos sutarties sąlygas, nepakeičiant šalių susitarimo esmės, ieškovai pasirinko ne šią procesinę procedūrą, o atskiros bylos inicijavimą. Įstatymų leidėjas

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

tiesiogiai nedraudžia kelti tokių reikalavimų, kurie galėtų būti sprendžiami ir atliekant vykdomojo rašto išdavimo procedūras, atskirame ieškinyje. Todėl šiuo aspektu teisėjų kolegija sutiko, kad toks reikalavimas, susijęs su taikos sutarties vykdymu, siekiant užtikrinti teismo nurodytų Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.5 straipsnyje ir CPK 7 straipsnyje įtvirtintų principų tinkamą įgyvendinimą, iš esmės gali būti sprendžiamas ir naujoje byloje.

Civilinėje byloje Nr. [e2-559-241/2020](#), nagrinėdamas JANĮ galiojimo laike klausimą, LAPT pažymėjo, kad JANĮ 2 straipsnio 4 dalyje juridinio asmens bankroto procesas apibrėžiamas kaip visuma šio įstatymo nustatytų procedūrų, kuriomis teismo arba ne teismo tvarka siekiama likviduoti juridinį asmenį, tenkinant kreditorių reikalavimus juridinio asmens turtu. Iš esmės analogiškai bankroto procesas apibrėžtas ĮBĮ 2 straipsnio 2 dalyje – kaip teismo arba ne teismo tvarka vykdomų įmonės bankroto procedūrų visuma. Bankroto proceso apibrėžtis svarbi nustatant jo pradžios momentą. Pagal ĮBĮ 6 straipsnio 2 dalies prasmę kreditorius negali pradėti bankroto proceso, t. y. kreditoriaus pareiškimas teismui dėl bankroto bylos iškėlimo negali būti paduotas (paduotas negali būti priimtas, todėl teismo bankroto bylos procesas teisme negali būti pradėtas), kreditoriui nepranešus apie savo ketinimą kreiptis į teismą dėl bankroto bylos iškėlimo. Tokia taisyklė taikoma visiems kreditorių pareiškimams, išskyrus ĮBĮ 6 straipsnio 3 dalyje numatytą išimtį. Atitinkamos ikiteisminės stadijos

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

reikalavimas inicijuojant nemokumo procesą nustatytas ir JANĮ 9 straipsnyje. Taigi, kreditoriui pagal veiksmų atlikimo metu galiojusio įstatymo reikalavimus atlikus išteisinio inicijavimo veiksmus, turi būti laikoma, kad bankroto procesas, kaip įmonės bankroto procedūrų visuma, jau yra pradėtas atlikus pirmąją iš tokių procedūrų.

Remdamasis JANĮ 155 straipsniu ir tuo, kas išdėstyta, LApT konstatavo, kad kai bankroto bylos iškėlimo teisme procedūra pradedama dar galiojant ĮBĮ ir pareiškimas dėl bankroto bylos iškėlimo pateikiamas teismui iki 2019 m. gruodžio 31 d., klausimas dėl bankroto bylos iškėlimo turi būti sprendžiamas pagal ĮBĮ, o ne JANĮ nuostatas.

Civilinėje byloje Nr. [e2-153-553/2020](#), pasisakydamas dėl rašymo apsirikimo teismo sprendime ištaisymo, LApT nurodė, jog tai, kad skundžiamame procesiniame sprendime padarytiems rašymo apsirikimams ir aritmetinėms klaidoms ištaisyti reikėjo pakartotinai atlikti aritmetinius veiksmus pagal ieškovės pateiktas lenteles ir teismo motyvus, kuriais įvertintas atitinkamų į šias lenteles įtrauktų sumų pagrįstumas, bei tai, kad teismas atsižvelgė į trečiojo asmens kartu su prašymu ištaisyti klaidas pateiktą lentelę, kurioje kartu su ieškovės nurodytomis sumomis buvo pateikti ir teismo sprendimo motyvuose atlikti nurodytų sumų apskaičiavimai, nesudaro pagrindo spręsti, kad teismas peržengė leistinas procesinio sprendimo trūkumų šalinimo ribas ir pakeitė sprendimą iš esmės. Teisės

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

normos, kuriomis reglamentuojamas teismo sprendimo trūkumų ištaisymas, turi būti taikomos protingai, o ne formaliai, siekiant realiai įvykdyti teisingumą ir išvengti absurdiškų situacijų.

Be to, prašyme ištaisyti klaidas išreikštas trečiojo asmens nesutikimas su apeliantei priteista administravimo išlaidų atlyginimo suma yra pagrįstas teismo padarytomis aritmetinėmis ir rašybos klaidomis, apskaičiuojant nurodytą sumą. Trečiasis asmuo prašyme nekvestionavo teismo motyvų, kurių pagrindu buvo nustatyta atitinkama suma, tik prašė atsižvelgti į tai, kad gauta suma pagal teismo sprendimo argumentus neatitinka atliktų apskaičiavimų. Toks nesutikimas, LApT vertinimu, nelaikytinas apeliacinio skundo dalyku.

Civilinėje byloje Nr. [e2-557-241/2020](#), pasisakydamas dėl bylinėjimosi išlaidų dydžio pagrįstumo, Lietuvos apeliacinis teismas nurodė, kad pirmosios instancijos teismas, įvertinęs pateiktus duomenis bei remdamasis Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio (toliau – Rekomendacijos) nuostatomis, sprendė, kad, vertinant atskirai, atsiliepimo parengimas, susipažinimas su ieškiniu bei teisinių konsultacijų teikimas neviršija Rekomendacijose nustatytų maksimalių dydžių. Apeliacinės instancijos teismas nepritarė šiai pirmosios instancijos teismo pozicijai, kadangi akivaizdu, jog

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

atsiliepimo parengimas be susipažinimo su ieškiniu nėra įmanomas, todėl laikytina, kad atsiliepimo į ieškinį parengimas apima susipažinimą su ieškiniu ir jo priedais, todėl sprendė, jog atsakovė nepagrįstai atskirai prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas už nurodytus veiksmus. LAPT pažymėjo, kad skundžiamos nutarties turinys liudija, jog įvertinęs pateikto atsiliepimo į ieškovo pareiškimą turinį, kilusio ginčo pobūdį, taikytas teisės normas, keltų klausimų ir įrodinėtinų aplinkybių apimtį, procesinį šalių elgesį bei kitus reikšmingus kriterijus, pagal kuriuos nustatomas išlaidų, patirtų už advokato pagalbą, dydis, pirmosios instancijos teismas sprendė, kad šiuo atveju teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principus atitiktų atsakovės patirtų bylinėjimosi išlaidų sumažinimas iki 250 Eur.

Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, atsakovės patirtų išlaidų dydis neatitiko teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principų bei vadovaujantis Rekomendacijų 2 punktu pagrįstai buvo sumažintas, kadangi byla savo pobūdžiu (bankroto bylos iškėlimas) nelaikytina sudėtinga, nereikalaujanti specialiųjų žinių, juolab kad atsiliepimo turinys liudija, jog argumentai dėl bankroto bylos iškėlimo įmonei (ne)pagrįstumo, įmonės turtinės padėties atskleidimo santykinai lakoniški, daugiausia dėmesio atsiliepime skiriant ieškovo reikalavimo teisės į atsakovę nepagrįstumui ir jos ginčijimui. Teismas pažymėjo, kad sprendžiant bankroto bylos iškėlimo klausimą esminę reikšmę turi atsakovei tenkanti pareiga įrodyti, kad ji yra moki, turi realias galimybes toliau vykdyti ūkinę komercinę veiklą bei

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

atsiskaityti su kreditoriais. Nagrinėjamu atveju atsakovės atsiliepimas į ieškovo pareiškimą tokių argumentų stokojo, o atsakovės finansiniai dokumentai, kreditorių sąrašas teismui pateikti ne kartu su advokato rengtu atsiliepimu, o su atskiru atsakovės vadovės pranešimu.

Civilinėje byloje Nr. [e2-606-790/2020](#), sprendamas nuostolių dėl pritaikytų laikinųjų apsaugos priemonių užtikrinimo klausimą, Lietuvos apeliacinis teismas nurodė, kad atsakovė Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos nėra verslo subjektas, kuris suinteresuotas pelnu ar konkrečia darbų apimtimi. Atsakovė vykdo jai tiesiogiai pavestas viešąsias funkcijas, o jos veikla finansuojama iš valstybės biudžeto. Taigi, net ir tuo atveju, jeigu atsakovė prarastų finansavimą, nėra duomenų, kad ji pati dėl to patirtų nuostolių. Finansavimo praradimas šiuo atveju galėtų lemti tik tai, kad piniginės lėšos būtų perkeltos kitoms viešosioms funkcijoms vykdyti – vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, rekonstruoti, taisyti ir prižiūrėti. Nuostoliai yra piniginė žalos išraiška, todėl LAPT sprendė, kad trečiojo asmens argumentai, jog finansavimo praradimas yra atsakovės nuostoliai, nes ji yra atsakinga už kelių priežiūrą, diegiamas sistemas, atsakovei yra keliami tikslai dėl jos veiklai skirtų lėšų panaudojimo, yra nepagrįsti.

LAPT pažymėjo, kad biudžeto pajamų galimas padidėjimas ar sumažėjimas (surenkamų baudų forma) nėra susijęs su atsakovės finansiniais nuostoliais. Šiuo atveju CPK 146 straipsnio nuostatos iš esmės gina

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

atsakovo interesus ir užtikrina būtent atsakovo galimus patirti nuostolius. Tad perkančiosios organizacijos argumentai dėl valstybės galimai prarastų lėšų neturi teisinės reikšmės sprendžiant klausimą dėl jos nuostolių, galinčių kilti dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, atlyginimo užtikrinimo.

Civilinėje byloje Nr. [e2-189-464/2020](#), nagrinėdamas laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą, LApT nurodė, kad draudimas atlikti tai, kas jau įvykdyta, objektyviai negalėtų pašalinti teismo sprendimo neįvykdymo rizikos net ir tuo atveju, jeigu aukštesnės instancijos teismai priimtų apeliantui palankų sprendimą, kitaip tariant, prašomos taikyti priemonės neatitinka laikinųjų apsaugos priemonių taikymo paskirties.

Civilinėje byloje Nr. [e2A-243-464/2020](#), spręsdamas dėl turto teisinio režimo, Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad gyvenimiškose situacijose pasitaiko atvejų, kai vienas iš sutuoktinių, teisiškai dar nenutraukusių santuokos, pradeda bendrą gyvenimą su kitu asmeniu, tačiau tokios situacijos negali paneigti sutuoktinių bendros jungtinės nuosavybės teisinio režimo ir sutuoktinių bendros jungtinės nuosavybės prezumpcijos. Kadangi pareizumuojant, kad santuokoje esančių sutuoktinių bendro turto dalys yra lygios (CK 3.117 straipsnio 1 dalis), vienam iš sutuoktinių priklauso pusė turto, todėl tol, kol bendros jungtinės nuosavybės teisinis režimas tos dalies atžvilgiu nėra

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

pasibaigęs, teisiškai negalima situacija, kad ta pati turto dalis tuo pačiu metu galėtų priklausyti ir sutuoktiniui, ir asmeniui, su kuriuo antrasis sutuoktinis pradeda bendrą gyvenimą, iki santuokos nutraukimas su esamu sutuoktiniu bus įteisintas.

Civilinėje byloje Nr. [e2-231-330/2020](#), pasisakydamas dėl prašymo atnaujinti procesą pateikimo naikinamojo termino, Lietuvos apeliacinis teismas konstatavo, kad CPK 368 straipsnio 2 dalyje apibrėžto naikinamojo termino atnaujinimas būtų galimas tik esant ypač išskirtinėms, neįtikėtinoms aplinkybėms, kai reiktų išspręsti susidariusią kuriozinę teisinę situaciją ar kai turėtų būti pašalintas akivaizdus asmens teisių pažeidimo padarymas.

Civilinėje byloje Nr. [e2-244-464/2020](#), pasisakydamas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo naudotis ir disponuoti akcijomis, LApT nurodė, kad akcijų, kaip specifinės turto rūšies, ypatumai lemia tokių laikinųjų apsaugos priemonių taikymo specifiką, todėl, teismui konstatavus būtinybę taikyti laikinąsias apsaugos priemones ieškinio reikalavimams užtikrinti, teismo nutartyje turi būti nustatyti konkrečių ginčo akcijų suteikiamų teisių įgyvendinimo draudimai. Be to, kiekvienu konkrečiu atveju ir ypač sprendamas ribojimų naudotis akcijų suteikiamomis turutinėmis ir neturtinėmis teisėmis nustatymo klausimą, teismas turi apsvarstyti ir įvertinti, ar šie ribojimai atitinka faktines konkrečios bylos aplinkybes. Tokia išvada darytina atsižvelgiant į laikinųjų

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

apsaugos priemonių instituto civiliniame procese paskirtį ir esmę bei į tai, kad būsimo teismo sprendimo įvykdymui užtikrinti gali būti pritaikytos tik tokios laikinosios apsaugos priemonės, kurios susijusios su pareikštais ieškinio reikalavimais.

LApT pažymėjo, kad byloje reikalavimas pareikštas tik dėl priverstinio akcijų pardavimo, o jokie kiti materialieji reikalavimai (dėl netinkamo naudojimosi akcininko turtinėmis ar neturtinėmis teisėmis) akcininkui (t. y. apeliantui) nėra keliami. Todėl teismas sprendė, kad, atsižvelgiant į byloje pareikšto reikalavimo pobūdį, laikinųjų apsaugos priemonių šioje byloje tikslas yra nustatyti akcijų turėtojo teisių apribojimą, kuris apsaugotų nuo ginčo akcijų perleidimo, jų įkeitimo ar kitokių teisių į jas suvaržymo.

Pirmosios instancijos teismas ne tik uždraudė akcijas perleisti, uždrausdamas jas parduoti ar kitaip perleisti, įkeisti ar kitaip suvaržyti teises į jas, bet ir nustatė draudimą perleisti ar kitaip apriboti akcijų suteikiamas turtines ir neturtines teises. Tai, LApT vertinimu, reiškia, kad teismas ne tik apribojo konkrečias akcininko turtines teises, susijusias su teise perleisti akcijas, bet ir visas kitas jo turtines bei neturtines teises.

LApT pakeitė pirmosios instancijos teismo nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių ginčo akcijoms taikymo, uždrausdamas jas parduoti ar kitaip perleisti, įkeisti ar kitaip suvaržyti teises į jas.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-239-236/2020](#), pasisakydamas dėl reikalavimo taikyti restituciją, Lietuvos apeliacinis teismas nurodė, kad pirmosios instancijos teismas skundžiama nutartimi nustatė terminą ieškovui trūkumams pašalinti – nurodyti restitucijos taikymo būdą. Ieškovas atskirajame skunde su tokiu pirmosios instancijos teismo reikalavimu nesutiko, nuroydamas, kad teismas negali nustatyti tokio pobūdžio trūkumo arba dėl to, kad nenurodytas restitucijos taikymo būdas atsisakyti tuo pagrindu priimti ieškinį. Apeliacinės instancijos teismas sutiko su šiais atskirojo skundo argumentais ir pažymėjo, kad šiuo atveju panaikinus sandorį, pažeidžiantį kreditorių interesus, turės būti taikoma restitucija.

LApT atkreipė dėmesį, kad teismas, pripažinęs sandorį negaliojančiu *ab initio*, restituciją taiko *ex officio* (pagal pareigas) net ir nesant šalies reikalavimo. Teismas, sprenddamas restitucijos taikymo klausimą, visų pirma turi nustatyti, ar restitucija apskritai taikytina. Nustatęs, kad restitucija taikytina, teismas turi nustatyti restitucijos būdą ir įvertinti, ar nėra pagrindo jį pakeisti. Atsižvelgdamas į tai, LApT sprendė, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai nustatė terminą ieškinio trūkumams pašalinti – nurodyti konkretų restitucijos taikymo būdą.

Civilinėje byloje Nr. [e2-248-330/2020](#), nagrinėdamas arbitražinės išlygos galiojimo klausimą, LApT pažymėjo, kad byloje esantys įrodymai patvirtino, kad atsakovė pateikė ieškovei pirkimų užsakymus su nuoroda juose į bendrąsias pirkimo sąlygas,

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

pagal kurias numatytas ginčų sprendimas arbitraže. Minėti pirkimų užsakymai arbitražinio susitarimo sudarymo prasme laikytini oferta. Visgi teismas pažymėjo, kad byloje nėra duomenų, patvirtinančių, jog ieškovė pateikė atsakovei rašytinį akceptą dėl atsakovės užsakymų, tačiau byloje esantys rašytiniai įrodymai (važtaraščiai) patvirtina, jog ieškovė įvykdė atsakovės užsakymus pristatydama prekes. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, pirkimų užsakymų, kuriuose buvo nuoroda į dokumentą (bendrąsias pirkimo sąlygas), kuriame numatytas ginčų sprendimas arbitraže, akceptavimas konkludentiniais veiksmais (užsakymų įvykdymas) negali būti pripažįstamas atitinkančiu susitarimo dėl arbitražinės išlygos rašytinę formą bei Lietuvos Respublikos arbitražo įstatymo 10 straipsnyje nustatytas sąlygas.

LApT atkreipė dėmesį, kad byloje nebuvo kitų įrodymų, patvirtinančių ieškovės valią sudaryti arbitražinį susitarimą. Pirma, į bylą pateiktuose pirkimų užsakymuose įrašant nuorodą į bendrąsias pirkimo sąlygas, nebuvo atskleista, kad šiose sąlygose nustatyta arbitražinė išlyga. Antra, pirmosios instancijos teismas pagrįstai atkreipė dėmesį į tai, kad pačių bendrųjų pirkimo sąlygų turinys suponuoja, jog šalys, akceptuodamos tokias sąlygas, jas (sąlygas) turėtų pasirašyti. Trečia, bendrosios pirkimo sąlygos skelbiamos tik anglų kalba ir ne pačios atsakovės, bet susijusios įmonės interneto tinklalapyje. Ketvirta, byloje nėra duomenų, kad šalys, konkludentiniais veiksmais sukurdamos sutartinius santykius, apskritai

būtų aptarusios konkrečius galimų ginčų sprendimo būdus.

Apibendrinamas tai, kas išdėstyta, LApT padarė išvadą, kad tik nuorodos apie bendrąsias pirkimo sąlygas įrašymas pirkimų užsakymuose, šių užsakymų neakceptavus raštu ir nesant duomenų, patvirtinančių suderintą šalių valią spręsti ginčą arbitraže, negali būti pripažintas atitinkančiu Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatyme įtvirtintą arbitražinio susitarimo formą ir galiojančiu susitarimu.

Civilinėje byloje Nr. [e2-254-464/2020](#), sprenddamas dėl laikinųjų apsaugos priemonių netaikymo pagrįstumo, LApT nurodė, kad vien faktas, jog atsakovė galimai vykdo savo įsipareigojimus kitiems kreditoriams, negali būti vertinamas kaip jos nesąžiningumas.

Taip pat aplinkybė, kad atsakovės direktorius ir akcininkas atsisako teikti informaciją antstoliui, vykdančiam išieškojimą iš atsakovės akcininko, kaip fizinio asmens, pagal jo apeliančios naudai išduotą vekselį, kuriuo buvo užtikrintas atsakovės prievolės, kylančios iš ginčo paskolos sutarties, tinkamas įvykdymas, taip pat nesudaro pagrindo spręsti apie atsakovės nesąžiningumą. Atsakovė yra ribotos atsakomybės juridinis asmuo, kuris atsako pagal savo prievolės nuosavybės ar patikėjimo teise priklausančiu turtu. Juridinis asmuo neatsako pagal juridinio asmens dalyvio prievolės, o pastarasis neatsako pagal juridinio asmens prievolės, išskyrus įstatymuose arba juridinio asmens steigimo dokumentuose numatytus

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

atvejus (CK 2.50 straipsnio 1 ir 2 dalys). Taigi, vien tai, kad atsakovės akcininkas nevykdo savo asmeninių prievolių ar neteikia informacijos antstoliui, negali būti tapatinama su juridiniu asmeniu ir jo galimu ar prognozuojamu elgesiu ateityje.

Civilinėje byloje Nr. [e2-279-943/2020](#), sprenddamas laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą, LApT nurodė, kad vykdomasis raštas yra vykdomasis dokumentas (CPK 587 straipsnio 1 punktas), kurį pateikus antstoliui (CPK 651 straipsnis) pradedamas priverstinis vykdymo procesas, kurio metu antstolis taiko priverstinio vykdymo priemones (CPK 624 straipsnis). Pagal CPK 658 straipsnio 2 dalį tais atvejais, kai yra pavojus, kad skolininkas gali turtą paslėpti, antstolis turi teisę, įteikęs ar išsiuntęs raginimą, areštuoti skolininko turtą. Taigi, esant duomenims, jog ieškovei yra išduotas vykdomasis raštas, kuris suteikia ieškovei teisę pradėti priverstinį vykdymą atsakovės atžvilgiu, teismas sprendė, jog nagrinėjamu atveju išnyko poreikis spręsti laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą teisme. Šio klausimo sprendimas priskirtas antstolio, vykdančio vykdomąjį dokumentą, kompetencijai.

Civilinėje byloje Nr. [e2-344-943/2020](#), sprenddamas atleidimo nuo žyminio mokesčio mokėjimo klausimą, LApT nepagrįstais pripažino apelianto argumentus, susijusius su galimu jo atleidimu nuo žyminio mokesčio mokėjimo šioje byloje dėl to, kad kitose civilinėse bylose jam teikiama valstybės

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

garantuojama teisinė pagalba. Teismas pažymėjo, kad pagal Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 20 straipsnio 1 dalį turintys teisę gauti antrinę teisinę pagalbą asmenys atleidžiami nuo žyminio mokesčio ir kitų bylinėjimosi išlaidų, tačiau, teismo vertinimu, tokia teisinė pagalba turi būti teikiama nagrinėjamoje byloje. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimas yra galimas įstatymo nustatyta tvarka ir keliose bylose, tačiau dėl jos teikimo kiekvienoje iš jų yra priimamas atskiras tarnybos sprendimas. Pagal minėto įstatymo 20 straipsnio 3 dalį pareiškėjas privalo pateikti teismui tarnybos sprendimą suteikti antrinę teisinę pagalbą. Toks sprendimas teismui nagrinėjamoje byloje nebuvo pateiktas.

Civilinėje byloje Nr. e2-292-790/2020, spręsdamas laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą, LApT nurodė, kad ieškovas byloje pareiškė reikalavimus dėl turto – žemės sklypo, kuris yra atsakovės N. K. žinioje, išreikalavimo ir perdavimo atsakovei L. B., kad ieškovas ateityje galėtų panaudoti jį realizuodamas savo turimus reikalavimus skolininkų L. B. ir trečiojo asmens atžvilgiu. Teismo vertinimu, tokia situacija suponuoja grėsmės ieškovi palankaus teismo sprendimo įvykdymui atsiradimą. Kai turtas, kuris yra teismo ginčo objektas, yra pas atsakovą, kuris gali nevaržomai juo disponuoti, egzistuoja tikimybė, kad šis turtas bus perleistas, todėl ieškovi palankaus teismo sprendimo įvykdymas gali būti apsunkintas – ieškovi gali iškilti būtinybė inicijuoti naują bylą dėl turto

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

perleidimo sandorių nugynčijimo, o tai pareikalautų iš jo papildomų laiko ir finansinių sąnaudų – arba pasidaryti neįmanomas, jei, pavyzdžiui, būtų sudarytas sandoris, kuriuo turtas atlygintinai būtų perleistas sąžiningiems įgyjėjams (CK 4.96 straipsnio 2 dalis).

Pastaba. Lietuvos apeliacinio teismo apžvalgoje pateikiamos neoficialios procesinių sprendimų santraukos, parengtos tik siekiant informuoti. Apžvalgoje naudojamos nuotraukos iš Lietuvos apeliacinio teismo ir Artūro Jendovickio archyvų.

Parengė Lietuvos apeliacinio teismo
Teismų praktikos skyrius
Gedimino pr. 40, LT-01503 Vilnius
Tel. (8 70) 663 685, faks. (8 70) 663 060
apeliacinis@apeliacinis.lt
www.apeliacinis.lt

Vilnius, 2020 m.